

**Adatok a Tömördi Madárvárta környékének pókfaunájához II.
A talajlakó pókfauna (Araneae) felmérése négy növénytársulásban (1999-2002)**

Szinetár Csaba – Eichardt János
Berzsenyi Dániel Főiskola, Állattani Tanszék, 9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4.
e-mail: szcsaba@deimos.bdtf.hu; ejanek@freemail.hu

Cs. Szinetár, J. Eichardt: Data on the Spider Fauna around the Tömörd Ringigng Station (Part II.) -- Surveying Soil Spiders in Four Biotops

As a part of the complex zoological survey of the area, experiments have been carried out since 1999 to get representative and comparable samples. The first table shows the four different biotops: turkey oak – sessile oak woods, hawthorn – blackthorn scrub, hay meadow and sweetgrass. The dates of the experiments, the number of individuals and species are shown. The experiments revealed some rarities: *Panamomops affinis*, *Palludiphantes alutacius*, *Pardosa maisa*, *Neottiura suaveolens*. The four biotops differ considerably in spider species as illustrated in the second table. The five most common species are shown for each biotope, with their relative frequency. The area is very rich, due to varied habitat composition and the naturalness of the site.

A tömördi Nagy-tó és környékének komplex zoológiai felmérésének részeként 1999-től kezdődően történnek talajzoológiai vizsgálatok. Ezeknek a gyűjtéseknek elsődleges az a célja, hogy a gerinctelen zoológiai szempontból csaknem teljesen ismeretlen élőhely-együttesről minél szélesebb körű alapinformációkat kapjunk. Az adatgyűjtések évről - évre egy-egy kiválasztott növénytársulásban történnek azonos tavaszi időszakban, azonos módszerrel (Barber-féle talajcsapda), azonos gyűjtési ráfordítással (30-30 csapda, két-két hetes időtartamú üzemeltetés). E gyűjtések eredményeképpen a madárvárta területére jellemző élőhely-típusok faunájáról kellően reprezentatív és összehasonlításokra is alkalmas mintavételekhez jutunk. A talajfauna felmérésére irányuló gyűjtések pontos időpontjait, az eddig felmért növénytársulásokat, valamint a számszerű fogási adatokat az 1. táblázatban foglaltuk össze.

A négy élőhelyen összesen 76 faj 2320 egyede került elő. Két faj esetében nem rendelkezünk korábbi előfordulási adatokkal Magyarország jelenlegi területére vonatkozóan:

Panamomops affinis, (Miller & Kratochvil 1939)

Palludiphantes alutacius Simon 1884

Mindkét fajt a cseres-tölgyesben fogtuk. Ökológiájukat tekintve tipikus avarlakó erdei fajok. A közelmúltban az Őrségben végzett vizsgálataink során szintén előkerültek.

1. táblázat A Tömördi madárvárta körzetében vizsgált növénytársulások, a talajcspadázások időpontjai, valamint a pókok fogásának számszerű adatai (egyed-, és fajszaám)

	Növénytársulás	Gyűjtési időszak	Egyedszám	Fajszaám
1	Cseres-tölgyes Quercetum petraeae- cerris, Soó 1963	99. 04. 30.- 05. 17.	228	24
2	Töviskés Pruno spinosae- Crataegetum, Soó 1927	00. 04. 27.- 05. 15.	328	35
3	Kaszálórét (Anthoxantho- Agrostietum, Jurko 1969	01. 05. 05.- 05. 21.	448	31
4	Harmatkásás Glycerietum maximae, Hueck 1931	02. 05. 04.- 05. 22.	1316	26
S		1999-2002.	S e.szám: 2320	S fajszaám: 76

Két további faj előfordulását érdemes még kiemelni. A *Pardosa maisa*-t (Hippa és Mannila, 1982) csupán 2001-ben került fel a faunalistánkra. Láprétekre jellemző ritka farkaspók faj. A *Neottiura suaveolens*-t (Simon, 1879), mely a kaszálórétről került elő szintén ritkaságnak számít Magyarországon.

Az egyes növénytársulások eltérő környezeti adottságaival, valamint a talajlakó pókok eltérő ökológiai igényeivel magyarázható, hogy a négy vizsgált társulás talajlakó faunája élesen elkülönül egymástól. Jól szemlélteti ezt a 2. táblázat, melyben minden társulás esetében az öt leggyakoribb talajlakó pókfajt tüntettük fel, azok relatív gyakorisági értékének megadásával. Jól látható, hogy csupán a hasonló környezeti adottságokkal rendelkező cseres tölgyesnek, valamint a töviskésnek voltak közös fajai a leggyakoribb pókok figyelembevételkor. A két füves élőhely esetében más talajlakó pókok jellemzőek, mint az árnyékolt, fás élőhelyeken, sőt a két füves élőhely eltérő talajfelszíni mikroklimatikus adottságai következtében ezek is teljesen eltérő talajfelszíni pókegyüttessel rendelkeznek.

A vizsgálatunk részletes eredményeit Eichardt János egyetemi diplomamunkája tartalmazza (A talajlakó pókok (Araneae) faunisztikai és ökológiai vizsgálata Tömördön (1999-2002). PTE TTK, Biológiai Intézet Könyvtára, pp. 30.)

2. táblázat. A tömördi madárvárta területének jellemző talajlakó pókjai. A négy vizsgált növénytársulás 5-5 leggyakoribb pókfaja és azok relatív gyakorisági értéke

Fajnév	Cseres-tölgyes	Töviskés	Kaszálórét	Harmatkásás
<i>Pardosa alacris</i>	0.46	0.24	0	0
<i>Apostenus fuscus</i>	0.15	0.018	0	0
<i>Diplocephalus picinus</i>	0.070	0.31	0	0
<i>Coelotes inermis</i>	0.05	0	0	0
<i>Lepthyphantes flavipes</i>	0.018	0.08	0	0
<i>Aulonia albimana</i>	0	0.018	0	0
<i>Pardosa prativaga</i>	0	0	0.45	0
<i>Zelotes lutetianus</i>	0	0	0.06	0
<i>Zora spinimana</i>	0	0	0.04	0
<i>Pardosa palludicola</i>	0	0	0.04	0
<i>Thanatus striatus</i>	0	0	0.015	0
<i>Alopecosa pulverulenta</i>	0	0	0	0.39
<i>Alopecosa cuneata</i>	0	0	0	0.06
<i>Xysticus lineatus</i>	0	0	0	0.05
<i>Pardosa riparia</i>	0	0	0	0.05
<i>Euophrys flavomaculata</i>	0	0	0	0.05